

Kroky výkladu biblického oddílu

Doc. Petr Sláma, Ph.D.

I. PRVNÍ PŘEČTENÍ

1. Pozorně si přečtete vybraný oddíl

Napište krátký odstavec (3 věty), který poslouží jako hermeneutická inventura před vlastním výkladem: cílem je zachytit první dojem, který možná vypovídá víc o vás (co řešíte, kde je vaše zóna senzibility) než o samotném textu. Co vás na textu zaujalo, potěšilo, našťvalo. Čemu v textu nerozumíte. Prvního dojem pak můžete srovnat s tím, co se z textu vyloupne při dalším zpracování.

II. KRITICKÉ ČTENÍ

2. Kontext

- Zamyslete se nad výběrem oddílu. Co mu předchází a co následuje?
- Dává tento oddíl samostatně smysl (nebo je to pouze výsek nějakého většího celku a samostatně smysl nedává)?

3. Struktura

- Z jakých „staveních kamenů“ je oddíl vystavěn? Má nějaký úvod, nějaký závěr, nějaké epizody nebo kroky argumentace, obsahuje nějaký zvrat?
- Dají se jednotlivé části oddílu poznat jen podle obsahu, nebo jsou nějak odděleny formálně (střídáním přímé řeči, opakující se frází, změnou dějiště apod.)?
- Čtenáři původních jazyků: říká použitá syntaxe v hebrejštině a řečtině něco o struktuře textu? Rozepište text syntakticko-strukturně.
- Čtenáři moderních překladů: Srovnejte oddíl ve 2–4 moderních překladech. Naznačují moderní překlady rozdělení do vět a odstavců stejnou strukturu? Pokuste se oddíl rozepsat po jednotlivých větách. Sledujte, jak na sebe věty navazují.
- Napište osnovu oddílu.

4. Žánr

- Jaký je žánr vykládaného oddílu (příběh, podobenství, promluva ...)? Jaké jsou obecně charakteristiky daného žánru a jak jim text ne/odpovídá?
- V jakých společenských situacích se tento žánr používal?

5. Klíčová slova

- Klíčová slova oddílu: kolem kterých slov (3–5) se oddíl točí? Předběžně: jakou tezi tato klíčová slova vyjadřují?

6. Intertextualita

- Obsahuje oddíl nějaké slovo, frázi nebo celý motiv, které jsou ohlasem (souhlasným nebo polemickým) nějakého jiného biblického textu?
- Použijte vlastní znalost Bible, konkordancie k oddílu nebo biblickou konkordanci.

7. Text vykládaného oddílu

- Čtenáři původních jazyků: existují u textu různočtení? Významný rozdíl MT a LXX? Kolísají v některých slovech moderní překlady?
- Čtenáři moderních překladů: existují mezi překlady významné rozdíly?

8. Historický kontext oddílu

- Do jaké doby je oddíl situován? Kdy se odehrává, co se v této době řešilo a co k tomu oddíl říká?
- Z jaké doby oddíl pochází? Zde konzultuje odbornou sekundární literaturu (komentáře, filologickou a historickou literaturu).

9. Exegetická teze

- S použitím předchozího rozboru zformulujte, co je hlavním tématem (hlavními tématy) probíraného biblického oddílu.
- Co nového k tomuto tématu oddíl říká.

III. INTERPRETACE

10. Homiletická teze

- Podívejte se, jak byl oddíl vykládán v dějinách (rabínská literatura, patristika, reformátoři, moderní vykadači).
- Pokuste se v několika bodech načrtnout, jak by dnes vypadal výklad probraného oddílu tak, aby dosáhl analogického efektu, jako v době svého vzniku.